

ព្រះរាជក្រម

យើង

នស/រកម/០២០៦/០២៧ ៩

**ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី**

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រ កត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២១ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងបរិស្ថាន
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមលើពិធីសារកាតាហ្សានស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៦ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៥ នីតិកាលទី ៣ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិវិធីនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង ដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅនេះ :

**ច្បាប់
ស្តីពី**

**ការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួម
លើពិធីសារកាតាហ្សេណាស្ត៊ីតិវិចសុវត្ថិភាព**

មាត្រា ១.-

អនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមលើពិធីសារកាតាហ្សេណាស្ត៊ីតិវិចសុវត្ថិភាព ដែលធ្វើនៅទីក្រុងម៉ុងរ៉េអាស់ នៃប្រទេសកាណាដា នាថ្ងៃទី ២៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០០ ហើយដែលមានអត្ថបទទាំងស្រុង ភ្ជាប់មកជាមួយនេះ ។

មាត្រា ២.-

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបន្តរាល់នីតិវិធីដើម្បីអនុវត្តពិធីសារ នេះ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦

ក្នុងព្រះបរមនាម និងតាមព្រះរាជក្រាស់បង្គាប់

ប្រមុខរដ្ឋស្តីទី

ហត្ថលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

ជា ស៊ុម

ពល. ០៦១២.៥៣៤

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ
សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

ហ៊ុន សែន

បានជម្រាបជូនសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន

ហត្ថលេខា

ម៉ុក ម៉ារ៉េត

លេខ : ៤៧៥ ច.ល

រដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំប្រទេស

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦

អគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំ និង វប្បធម៌

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ: ២៣ ស.ណ. ៤៧៩

សេចក្តីថ្លែងបោក

នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់

ស្តីពី

ការអនុម័តយល់ព្រមលើពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាពបានរៀបចំឡើង និងអនុម័តដោយសន្និសីទភាគីចុះកិច្ចសន្យា នៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០២។ ពិធីសារនេះមានគោលបំណងការពារជីវៈចម្រុះ ឱ្យរួចផុតពីគ្រោះថ្នាក់ ដែលបង្កដោយសព្វាវុធកាយកែច្នៃរស់ ដែលជាលទ្ធផលនៃបច្ចេកវិទ្យាទំនើប។ ពិធីសារនេះ បានបង្កើតនូវបែបបទ ព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន ដែលធ្វើការធានាថាប្រទេសនីមួយៗត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើសេចក្តីសម្រេច មុននឹងឯកភាពនាំចូលសព្វាវុធកាយកែច្នៃរស់ទៅក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន។

ពិធីសារនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយយោងតាមមាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌ៣និង៤ នៃមាត្រា១៧ និង១៨ នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីជីវៈចម្រុះ ដែលព្រះរាជាណាចក្រយើងបានក្លាយជាសមាជិក នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៩៥ រួចមកហើយ។ ពិធីសារនេះមាន ៤០ មាត្រា ហើយនិងមានប្រទេសជាង ៥០ បានផ្តល់សច្ចាប័នរួចហើយ។

-ហេតុអ្វីបានជាចាំបាច់ចូលរួមពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាពនេះ? ហេតុផលមានច្រើនដែលទាក់ទង នឹងផ្លូវច្បាប់ និងផលប្រយោជន៍ ÷

១- ទស្សនវិស័យ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីជីវៈចម្រុះ ដែលពិធីសារ កាតាហ្សេណាស្តីតនៅក្រោមអនុសញ្ញានេះ។ យោងតាមមាត្រា៩នៃអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ ប្រទេសយើងត្រូវតែ បំពេញកាតព្វកិច្ចក្នុងការរៀបចំផែនការនយោបាយ ដើម្បីគ្រប់គ្រងជីវសុវត្ថិភាព និងបច្ចេកវិទ្យា។ ក្រោយមក យោងតាមអនុសាសន៍សន្និសីទភាគីចុះកិច្ចសន្យា បានសំណូមពរឱ្យប្រទេសដែលចូលជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះស្តីពី ជីវៈចម្រុះ ចុះហត្ថលេខា ឬផ្តល់សច្ចាប័នដល់ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាពឱ្យបានឆាប់។

២- ផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច

-ការពារផលិតផលកសិកម្ម សត្វ និងរុក្ខជាតិក្នុងស្រុក ដើម្បីកុំឱ្យមានការឈ្លានពានដោយផលិតផលសព្វកាយកែច្នៃរស់ និងសព្វកាយកែច្នៃដែលនាំចូលពីខាងក្រៅ និងបង្កឱ្យមានការប៉ះពាល់ប្រភេទក្នុងស្រុក ។

-ទទួលជំនួយពីអង្គការមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក ដើម្បីរៀបចំក្របខ័ណ្ឌជីវសុវត្ថិភាពជាតិ ក្នុងការទប់ស្កាត់គ្រោះថ្នាក់ ដែលបណ្តាលមកពីគ្មានការត្រួតពិនិត្យត្រឹមត្រូវ ឬការតាមដានការនាំចូលផលិតផល សព្វកាយកែច្នៃរស់ និងសព្វកាយកែច្នៃមកពីក្រៅប្រទេស ។

-បណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការលើមុខវិជ្ជាពាក់ព័ន្ធ ឬសមត្ថភាពស្ថាប័ន ក្នុងការគ្រប់គ្រងសព្វកាយកែច្នៃរស់ និងសព្វកាយកែច្នៃ ដូចជាការវាយតម្លៃហានិភ័យ និងគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ។

-ដើរទាននិន្នាការពិភពលោក និងតំបន់លើវិស័យជីវចម្រុះ និងការគ្រប់គ្រងជីវសុវត្ថិភាព ។

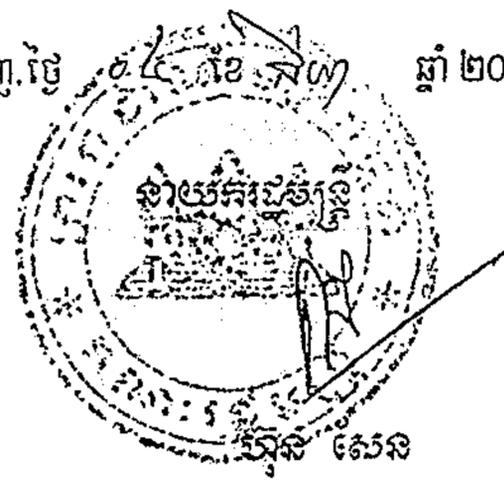
៣- សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

-កិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីខាងផ្នែកកសិកម្ម និងរុក្ខា ដែលរៀបចំឡើង នៅថ្ងៃទី២៨-២៩ ឆ្នាំ ១៩៩៩ នៅប្រទេសប្រិយណេ បានសំណូមពរឱ្យប្រទេសនីមួយៗ បង្កើតអាជ្ញាធរទទួលខុសត្រូវកែតម្រូវលើសេនេទិច។ អង្គប្រជុំក៏បានឯកភាពលើគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់បណ្តាលមកពីសព្វកាយកែសម្រួលសេនេទិចទាក់ទងនឹងផ្នែកកសិកម្ម ។ តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏គោលការណ៍នេះ ពុំទាន់មានប្រសិទ្ធភាពលើច្បាប់នេះឡើយ ។

៤- ផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗទៀតដែលមិនអាចវាស់វែងបាន ដែលប្រទេសកម្ពុជាយើងនឹងទទួលបានពីការចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ដូចជាការពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងសព្វកាយកែច្នៃរស់ជាដើម ។

អាស្រ័យសេចក្តីដូចបានទូលថ្វាយ និងជម្រាបជូនខាងលើ សូមរដ្ឋសភាមេត្តាពិនិត្យ និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើពិធីសារកាតាហ្សាលាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាពនេះ ដោយអនុគ្រោះ ។ *antaw*

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃ ០៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៥

lx

ក្រសួងបរិស្ថាន
ចក្រប្រញាប់ផ្លូវការ

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

ពិធីសារកាតាហ្សេណា ស្តីពីជីវសុវត្ថិភាពនៃអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ

ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ :

ជាភាគីនៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីជីវៈចម្រុះ យោងទៅតាមអនុសញ្ញានេះ ។

បានឃើញមាត្រាទី ១៩ ក្នុងឃ្លាទី ៣ និងទី៤ ហើយនឹងមាត្រាទី ៨ (g) និងទី ១៧នៃអនុសញ្ញានេះ ។

បានឃើញសេចក្តីសម្រេច ៣/៥ នៃសន្និសីទភាគីអនុសញ្ញាទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើការកែសម្រួលពិធីសារ ស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ដោយផ្ដោតការយកទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលជាលទ្ធផលនៃបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ហើយអាចបង្កអោយមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់ការអភិរក្ស និងនិរន្តរភាពនៃ ការប្រើប្រាស់ធនធានជីវៈចម្រុះ ដែលកំណត់ចេញសំរាប់ធ្វើការពិចារណាទៅលើនីតិវិធីសម្របសម្រួលសំរាប់ការព្រមព្រៀងដែលជូន ព័ត៌មានជាមុន ។

ដោយធ្វើការអះអាងជាថ្មីឡើងវិញនូវវិធានការណ៍ការពារដែលមាននៅក្នុងគោលការណ៍ទី ១៥ នៃសេចក្តីប្រកាស Rio ស្តីពីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ដោយយល់ដឹងពីការរីកចម្រើននៃជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប និង ការកើនឡើងនូវការព្រួយបារម្ភរបស់សាធារណៈពិភពលោក អវិជ្ជមានទៅលើធនធានជីវៈចម្រុះ និងសុខភាពមនុស្ស ។

ដោយទទួលស្គាល់ថា ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើបមានអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនសំរាប់មនុស្សលោក ប្រសិនបើត្រូវបានប្រើ ប្រាស់ដោយមានវិធានការណ៍សុវត្ថិភាពត្រឹមត្រូវសំរាប់បរិស្ថាន និងសុខភាពមនុស្ស ។

ដោយទទួលស្គាល់ផងដែរនូវសារៈសំខាន់ដល់ប្រភពមជ្ឈមណ្ឌលដើមកំណើតរបស់មនុស្សលោក និងមណ្ឌលសេនេទិច ចម្រុះ ដោយដឹងថាសមត្ថភាពនៃប្រទេសជាច្រើននៅមានកំរិត ជាពិសេសប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីដោះស្រាយ គ្រោះថ្នាក់មកពីធម្មជាតិ និងកំរិតនៃគ្រោះថ្នាក់ធំៗដែលបណ្តាលមកពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

ដោយទទួលស្គាល់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងបរិស្ថានត្រូវមានទំនាក់ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីសម្រេចអោយបាននូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ។

ដោយកត់សំគាល់ផងដែរថា ពិធីសារនេះនឹងមិនត្រូវបានបកស្រាយទៅលើការឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការផ្លាស់ប្តូរសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចនៃ ភាគីចុះកិច្ចសន្យានៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលមានស្រាប់ ។

ដោយយល់ឃើញថា រាល់ចំនុចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ ពុំមានបំណងដាក់ពិធីសារនេះអោយរលាយទៅនឹង កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដទៃទៀតទេ ។

ភាគីចុះកិច្ចសន្យាបានឯកភាពខាងក្រោម :

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណូស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ១

គោលបំណង

អនុលោមទៅតាមវិធានការណ៍ប្រុងប្រយ័ត្នដែលចែងនៅក្នុងគោលការណ៍ទី១៥ នៃសេចក្តីប្រកាសទីក្រុង Rio ស្តីពី បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ គឺដើម្បីបរិភោគមានក្នុងការធានាកំរិតការពារឱ្យបានសមស្រប នៅក្នុង ការផ្ទេរ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ឱ្យមានសុវត្ថិភាពនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលជាលទ្ធផលនៃជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ដែលអាចនាំមកនូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនូវធនធានជីវៈចម្រុះដោយគិតតុ អំពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្ស និងជាពិសេសផ្តោតការចាប់អារម្មណ៍សំខាន់ទៅលើចលនាឆ្លងដែនផងដែរ ។

មាត្រា ២

លក្ខខណ្ឌទូទៅ

- ១. ភាគីនីមួយៗនៃពិធីសារអន្តរជាតិនេះ ត្រូវប្រកាន់យកនូវវិធានការច្បាប់ គ្រប់គ្រងសមស្រប និងចាំបាច់ និង វិធានការណ៍ផ្សេងៗទៀត ដើម្បីប្រតិបត្តិកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលមានចែងនៅក្នុងពិធីសារនេះ ។
- ២. ភាគីត្រូវធានាថា ការអភិវឌ្ឍន៍ ការគ្រប់គ្រង ការដឹកជញ្ជូន ការប្រើប្រាស់ ការផ្ទេរ និងការបញ្ចេញនូវ សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងការពារ ឬ ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវៈចម្រុះ ដោយត្រូវគិតតុអំពី គ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។
- ៣. ពុំមានចំណុចណាមួយនៅក្នុងពិធីសារនេះ ប៉ះពាល់ទៅលើអធិបតេយ្យភាពដែនសមុទ្ររបស់រដ្ឋទាំងអស់ដែលបាន បង្កើតឡើងដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់អន្តរជាតិនោះទេ ហើយសិទ្ធិអធិបតេយ្យភាព និងដែនសមត្ថកិច្ចដែលរដ្ឋទាំងនោះ មានបញ្ជាក់នៅក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចផ្តាច់មុខ (Exclusive Economic Zone) របស់ខ្លួន និងកិច្ចការពារទ្វីបរបស់គេដោយ ផ្អែកទៅតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសេរីភាពក្នុងការធ្វើចរាចរផ្លូវទឹក និងផ្លូវអាកាសរបស់ប្រទេស នីមួយៗ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ និងបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនានា ។
- ៤. គ្មានចំណុចណាមួយនៃពិធីសារនេះ ត្រូវបានបកស្រាយថាជាការដាក់កំហិតសិទ្ធិរបស់ភាគីណាមួយក្នុងការចាត់ វិធានការណ៍ការពារបន្ថែមនៃការប្រើប្រាស់ និងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះដោយនិរន្តរភាពច្រើនជាងការអំពើវិនាសដែលបញ្ជាក់ក្នុង ពិធីសារនេះទេ ចែងថាវិធានការណ៍នេះគឺស្របទៅនឹងគោលបំណង និង "ខ" នៃពិធីសារនេះ ហើយអនុលោមទៅនឹង កាតព្វកិច្ចដទៃទៀតរបស់ភាគីផ្សេងទៀតដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិ ។
- ៥. ភាគីទាំងអស់ត្រូវបានជំរុញឱ្យធ្វើការពិចារណាឱ្យបានសមស្របទៅលើជំនាញដែលមានស្រាប់ ឧបករណ៍ ច្បាប់ និងការងារដែលអនុវត្តក្នុងវេទិកាអន្តរជាតិ រួមជាមួយនឹងសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងផ្នែកគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្ស ។

មាត្រា ៣

ការប្រើប្រាស់ពាក្យ

- សំរាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ :
- ១. " សន្និសីទភាគី " មានន័យថាជាសន្និសីទនៃភាគីទាំងអស់ដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញា ។
- ២. " ព្រំដែននៃការប្រើប្រាស់ " មានន័យថាជាការប្រើប្រាស់ណាមួយ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងឧបករណ៍ សំភារៈតំឡើង ការផ្គុំ ឬរចនាសម្ព័ន្ធរូបសាស្ត្រទាក់ទងទៅនឹងសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយវិធានការណ៍ច្បាស់លាស់ ដែលកាត់បន្ថយយ៉ាងសកម្មនូវការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជាមួយសារពាង្គកាយនោះ និងប៉ះពាល់លើបរិស្ថានខាងក្រៅ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាបេរណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

- ៣. “ ការនាំចេញ ” មានន័យថាចលនាឆ្លងដែនអន្តរជាតិពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត ។
- ៤. “ អ្នកនាំចេញ ” មានន័យថានីតិបុគ្គល ស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចនៃភាគីចុះកិច្ចសន្យានាំចេញ ដែលជាអ្នកចាត់ចែងធ្វើការនាំចេញនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ៥. “ ការនាំចូល ” មានន័យថាចលនាឆ្លងដែនអន្តរជាតិ ពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត
- ៦. “ អ្នកនាំចូល ” មានន័យថានីតិបុគ្គលណាមួយ ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចនៃភាគីចុះកិច្ចសន្យានាំចូល ដែលជាអ្នកចាត់ចែងធ្វើការនាំចូលនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ៧. “ សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ” មានន័យថាសារពាង្គកាយរស់ដែលមានផ្ទុកនូវសារធាតុសេនេទិច ទទួលយកតាមរយៈការប្រើប្រាស់ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ។
- ៨. “ សារពាង្គកាយរស់ ” មានន័យថាអង្គជីវៈចម្រុះទាំងឡាយណា ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្ទេរ ឬ ផលិតឡើងវិញនូវសារធាតុសេនេទិច រួមទាំងសារពាង្គកាយដែលមិនអាចបន្តពូជបាន វីរុស និងវីរុស៊ីត ។
- ៩. “ ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ” មានន័យថាការអនុវត្តន៍នូវ :
  - ក) បច្ចេកទេសអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ិចអាំងវីត្រូ (In-vitro nucleic acid techniques) រួមមានការប្រមូលផ្តុំនូវអាស៊ីតឌីអុកស៊ីរីបូនុយក្លេអ៊ិច (DNA) និងការចាក់អាស៊ីតនុយក្លេអ៊ិចដោយផ្ទាល់ទៅក្នុងកោសិកា ឬសរីរាង្គ ។
  - ខ) ការរលាយចូលគ្នានៃកោសិកាដែលមិនមែនជាគ្រួសារតែមួយ ដែលមានលទ្ធភាពយកឈ្នះនូវការផលិតឡើងវិញតាមលក្ខណៈរូបសាស្ត្រធម្មជាតិ ឬ ឧបសគ្គប្រមូលផ្តុំ ហើយដែលមិនមែនជាបច្ចេកទេសប្រើប្រាស់នៅក្នុងការបង្កាត់ ពូជ ឬ ការជ្រើសរើសតាមរបៀបបុរាណនោះទេ ។
- ១០. “ អង្គការសមាហរកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ” ជាអង្គការបង្កើតដោយឯករាជ្យនៅក្នុងតំបន់ ដែលសមាជិករបស់វាបានផ្ទេរសមត្ថកិច្ចទាក់ទងនឹងអភិបាលកិច្ចទៅពិធីសារនេះ ហើយដែលបានផ្តល់អំណាចត្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធីដើម្បីចុះហត្ថលេខាផ្តល់សច្ចាប័ន ការទទួលយក ការយល់ព្រម ឬការចូលជាសមាជិកអនុលោមតាមបែបផ្ទៃក្នុង ។
- ១១. “ ចលនាឆ្លងដែន ” ជាចលនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត ការពារសំរាប់គោលបំណងនៃមាត្រាទី ១៧ និង ២៤ ចលនាឆ្លងដែន ក្របដណ្តប់ដល់ចលនារវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យា និងភាគីមិនចុះកិច្ចសន្យា ។

**មាត្រាទី ៤
វិសាលភាព**

ពិធីសារនេះត្រូវអនុវត្តន៍ចំពោះចលនាឆ្លងដែន ការស្តាប់បណ្តោះអាសន្ន ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ដោយគិតត្រឹមគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

**មាត្រាទី ៥
ផ្នែកឱ្យសម្រេច**

ថ្វីបើមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី៤ ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ទៅនឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហាសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់មុននឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការនាំចូល ពិធីសារនេះ មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលជាឱ្យសម្រេចសំរាប់មនុស្សដែលត្រូវបានកំណត់ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ឬ អង្គការអន្តរជាតិនានា ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេរណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ៦

ការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន និងព្រំដែននៃការប្រើប្រាស់

១. ថ្វីបើមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី៤ ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ទៅនឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយលើ ការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការដឹកជញ្ជូននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់រវើកកាត់ដែនដីរបស់ភាគីនោះ និងដើម្បីជូន ព័ត៌មានដល់ប្រព័ន្ធការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មាននៃជីវសុវត្ថិភាព សេចក្តីសម្រេចរបស់ភាគីនោះទាក់ទងនឹងមាត្រាទី ២ កថាខណ្ឌទី ៣ ស្តីពីការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្នតាមដែនដីខ្លួននូវនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់រវើក " ខ " នៃពិធីសារនេះ ទាក់ទងទៅនឹងបែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវបានអនុវត្តលើការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន សារពាង្គកាយ កែច្នៃរស់ ។

២. ថ្វីបើមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី៤ ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់នឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយក្នុងការដឹក ជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្នលើរាល់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់លើការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់មុននឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការនាំចូល និង ដើម្បីកំណត់បទដ្ឋានសំរាប់ព្រំដែននៃការប្រើប្រាស់នៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន " ខ " នៃពិធីសារនេះទាក់ទងទៅនឹងបែបបទ ព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវអនុវត្តលើចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ចំពោះព្រំដែននៃប្រើប្រាស់ដែល ត្រូវបានអនុវត្តស្របទៅតាមបទដ្ឋានស្តង់ដាររបស់ភាគីនាំចូល ។

មាត្រា ៧

ការអនុវត្តន៍បែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន

១. យោងមាត្រាទី៥ និង ៦ បែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុនក្នុងមាត្រាទី ៨ ១០ និង ១២ ត្រូវអនុវត្ត ឱ្យបានមុនចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនាដំបូងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការនាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុងបរិស្ថានរបស់ ភាគីនាំចូល ។

២. " ការនាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុងបរិស្ថាន " ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើ មិនយោងលើសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាចំណីអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៣. មាត្រាទី ១១ ត្រូវអនុវត្តមុនចលនាឆ្លងដែនដំបូងនៃសារពាង្គកាយរស់ដែលកែច្នៃ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយ ផ្ទាល់ជាចំណីអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៤. បែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃ រស់ ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនៃសន្និសីទភាគី ដែលជាកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីទាំងអស់ដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ នេះ មិនទំនងជាមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងគិតត្រឹម គ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

មាត្រា ៨

ការជូនព័ត៌មាន

១. ភាគីនាំចេញ ត្រូវជូនព័ត៌មាន ឬតម្រូវឱ្យអ្នកនាំចេញធ្វើលិខិតជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អាជ្ញាធរមាន សមត្ថកិច្ចជាតិនៃភាគីនាំចូលមុននឹងមានចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ទី៧ កថាខណ្ឌទី ១ ។ ការជូនដំណឹងនេះយ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានព័ត៌មាន ដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ។

២. ភាគីនាំចេញត្រូវធានាថា មានតម្រូវការផ្លូវច្បាប់ដើម្បីភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានផ្តល់ជូនដោយអ្នកនាំចេញ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្ត្រីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ៩

ការបញ្ជាក់នៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន

- ១. ភាគីនាំចូលត្រូវបញ្ជាក់ពីការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីអ្នកជូនដំណឹង នៅក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីទទួលបានលិខិតនោះ ។
- ២. ការបញ្ជាក់នៃការទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងនោះត្រូវបរិយាយពី :
  - ក. កាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន
  - ខ. ថាតើសេចក្តីជូនព័ត៌មាននេះមាន (Prima Facie) ព័ត៌មានដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី ៨ ដែររឺទេ
  - គ. ថាតើដំណើរការនេះស្របទៅនឹងក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសនៃភាគីនាំចូល ឬ ស្របទៅនឹងបែបបទមានចែង នៅក្នុងមាត្រាទី ១០ ដែរឬទេ ។
- ៣. ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសយោងទៅនឹងកថាខណ្ឌទី ២ (ត) ខាងលើ ត្រូវតែស្របទៅនឹងពិធីសារនេះ ។
- ៤. ការខកខាននៃភាគីនាំចូលដើម្បីបញ្ជាក់ពីការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន មិនត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងពីការឯកភាពរបស់ ភាគីនោះ ទៅនឹងចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនាទេ ។

មាត្រា ១០

បែបបទធ្វើសេចក្តីសម្រេច

- ១. រាល់សេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយ ដែលបានធ្វើឡើងដោយភាគីនាំចូលត្រូវអនុលោមទៅតាមមាត្រាទី ១៥ ។
- ២. ភាគីនាំចូលត្រូវជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អ្នកជូនព័ត៌មាន (Notifier) ក្នុងរយៈពេលដែលមានចែង នៅក្នុងមាត្រាទី៩ ថាតើចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនាអាចដំណើរការបានដែរឬទេ :
  - ក. បន្ទាប់ពីភាគីនាំចូល បានផ្តល់ការឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ
  - ខ. បន្ទាប់ពីរយៈពេលមិនយឺតជាង ៩០ ថ្ងៃ ដោយពុំមានការឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។
- ៣. នៅក្នុងរយៈពេល ២៧០ ថ្ងៃ នៃកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន ភាគីនាំចូលត្រូវទាក់ទងជា លាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអ្នកជូនព័ត៌មាន និងទៅការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព នូវសេចក្តីសម្រេចយោងទៅលើ កថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើ ចំពោះ :
  - ក. ការអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូលដោយមាន ឬគ្មានលក្ខខណ្ឌ រួមទាំងវិធីដែលសេចក្តីសម្រេច នឹងអនុវត្តចំពោះ ការនាំចូលជាបន្តបន្ទាប់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដូចគ្នា ។
  - ខ. ហាមឃាត់ការនាំចូល
  - គ. សំណើសុំព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធបន្ថែម អនុលោមទៅតាមក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ឬឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ។ ក្នុងការគណនាពេលវេលាដែលភាគីនាំចូលនឹងត្រូវឆ្លើយតបទៅវិញចំនួនថ្ងៃដែលភាគីត្រូវរងចាំទទួលព័ត៌មាន បន្ថែមដែល ទាក់ទងនោះ មិនត្រូវរាប់បញ្ចូលឡើយ ឬ
  - ឃ. ផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកជូនព័ត៌មានថា រយៈពេលដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌនេះ ត្រូវពន្យារពេលត្រឹម រយៈពេលកំណត់ច្បាស់លាស់ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារការពារបរិស្ថានស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

៤. លើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានការឯកភាពគ្នានៃក្រុមការងារ សេចក្តីសម្រេចក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ៣ ខាងលើ ត្រូវបញ្ជាក់ពី ហេតុផលដោយមានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់ ។

៥. ការខកខានដោយភាគីនាំចូលធ្វើទំនាក់ទំនងពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល ២៧០ ថ្ងៃ នៃកាលបរិច្ឆេទ នៃការទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់នោះ មិនត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងពីការឯកភាពទៅនឹងចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនានោះទេ ។

៦. ការខ្វះខាតច្បាស់លាស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយសារតែព័ត៌មាន និងចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធមិនគ្រប់គ្រាន់ ទាក់ទងទៅនឹងវិសាលភាពនៃឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានរបស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់មកលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយ និរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះក្នុងប្រទេសភាគីនាំចូល ដោយគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផង មិនត្រូវរារាំងភាគីនោះក្នុង ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចសម្របចំពោះការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ក្នុងបញ្ហាដូចបានកំណត់ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី ៣ ខាងលើ ដើម្បីជៀសវាង ឬកាត់បន្ថយអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់អាក្រក់ ។

៧. សន្និសីទភាគីបីឱ្យកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំដំបូង ត្រូវសម្រេចលើបែបបទ និងយន្តការដែល សមស្រប ដើម្បីជួយសំរាប់រួលការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដោយភាគីនាំចូល ។

មាត្រា ១១

បែបបទនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ

១. ភាគីដែលធ្វើសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយលើការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក រួមទាំងការដាក់លក់ នៅលើទីផ្សារនូវ សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងចលនាឆ្លងដែនសំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ ការកែច្នៃ ត្រូវជូនព័ត៌មានដល់ភាគីទាំងអស់ តាមរយៈការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ នៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនោះ ។ ព័ត៌មាននេះយ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានព័ត៌មាន ដែលបានកំណត់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ។ ភាគីនោះត្រូវផ្តល់ឯកសារចំលងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅស្ថាប័នបង្គោលជាតិរបស់ភាគីនីមួយៗ ដែលផ្តល់ព័ត៌មានដល់ លេខា ធិការដ្ឋានជាមុនថាខ្លួនពុំអាចទំនាក់ទំនងទៅការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពបានឡើយ ។ " ខ " នេះ នឹងមិនអនុវត្ត ចំពោះសេចក្តីសម្រេចណាដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្តឹងឡើយ ។

២. ភាគីដែលធ្វើសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងកថាខ័ណ្ឌទី ១ ខាងលើ ត្រូវធានាថាមានតម្រូវការផ្លូវច្បាប់សំរាប់ភាព ត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានដែលផ្តល់ដោយអ្នកស្នើសុំ ។

៣. ភាគីណាក៏ដោយអាចស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែមពីអង្គការដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខ័ណ្ឌ(ខ) ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ។

៤. ភាគីណាក៏ដោយ អាចធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការនាំចូលសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជា អាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ នៅក្រោមក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ក្នុងស្រុកដែលស្របទៅនឹងគោលបំណងរបស់ពិធីសារនេះ ។

៥. ភាគីនីមួយៗត្រូវផ្តល់ឱ្យការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព នូវឯកសារចំលងនៃច្បាប់បរិច្ឆេទជាតិ និង គោលការណ៍ណែនាំទាំងឡាយដែលអាចអនុវត្តចំពោះចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយ ផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៦. ភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬភាគីដែលមានវិស័យសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល ដោយគ្មានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ក្នុងស្រុក ស្របទៅនឹងកថាខ័ណ្ឌទី ៤ ខាងលើ និងដោយស្ថិតនៅក្រោមការអនុវត្តន៍នៃផែនការសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចប្រកាសតាមរយៈ

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន មុនការនាំចូលលើកដំបូងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ដែលព័ត៌មានត្រូវបានផ្តល់អោយនៅក្នុង កថាខណ្ឌទី១ ខាងលើ និងត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកលើ :

- ក. ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ដែលអនុវត្តដោយយោងទៅលើឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ និង
- ខ. សេចក្តីសម្រេចធ្វើឡើងនៅក្នុងពេលវេលាកំណត់មិនលើសពី ២៧០ ថ្ងៃ ។

៧. ការខកខានដោយភាគីមិនបានផ្តល់ព័ត៌មាន ស្តីពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនទៅតាមកថាខណ្ឌទី ៦ ខាងលើ មិនត្រូវ បញ្ជាក់ពីការឯកភាព ឬ ការបដិសេធរបស់ខ្លួនចំពោះការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ មានបំណងសំរាប់ការប្រើប្រាស់ ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ប្រសិនបើបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ដោយភាគីនោះ ។

៨. ការខ្វះភាពច្បាស់លាស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រច្បាស់លាស់ ដោយសារតែចំណេះដឹង និងព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធមិន គ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងទៅនឹងវិសាលភាពនៃឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានរបស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយ និរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះនៅក្នុងប្រទេសជាភាគីនាំចូល ដោយគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ មិនត្រូវរារាំងដល់ ភាគីនោះក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចសម្របលើការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ដើម្បីជៀសវាង ឬកាត់បន្ថយឱ្យបានអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននោះ ។

៩. ភាគីណាក៏ដោយ អាចបង្ហាញនូវការជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស និងការកសាងសមត្ថភាព ស្តីពី សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។ ភាគីទាំងអស់ ត្រូវសហប្រតិបត្តិការគ្នាដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការទាំងនេះ ដោយយោងទៅលើមាត្រាទី ២២ និង ២៨ ។

មាត្រាទី ១២

ការពិនិត្យសេចក្តីសម្រេចលើកដំបូង

១. នៅពេលណាក៏ដោយភាគីនាំចូល បានព័ត៌មានថ្មីអំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ និងដោយគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងនោះ អាចពិនិត្យកែសំរួល និងធ្វើការផ្លាស់ប្តូរ សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនានេះ ។ ករណីបែបនេះ ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ ភាគីនោះ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មាន ទៅអ្នកជូនព័ត៌មានដែលបានបញ្ជាក់ពីលើកមុនលើចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់នូវសេចក្តីសម្រេចនេះ ព្រមទាំង ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពផងដែរ ហើយនឹងបង្ហាញពីហេតុផលនៃសេចក្តីសម្រេចនេះ ។

២. ភាគីនាំចេញ ឬអ្នកជូនព័ត៌មាន អាចស្នើសុំអោយភាគីនាំចូលធ្វើការពិនិត្យកែសំរួលសេចក្តីសម្រេចដែលបានធ្វើ ឡើងរួច ដោយអនុលោមទៅតាមមាត្រាទី ១០ ដែលភាគីនាំចេញ ឬអ្នកជូនព័ត៌មានពិចារណាថា :

- ក. ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងកាលៈទេសៈដែលបានកើតឡើងនោះ អាចជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ គ្រោះថ្នាក់ ដែលសេចក្តីសម្រេចមានមូលដ្ឋានលើ ឬ
- ខ. ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធបន្ថែមនោះអាចយកមកប្រើការបាន ។

៣. ភាគីនាំចូល ត្រូវឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរចំពោះសំណើបែបនោះនៅក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ និងបញ្ជាក់ពី ហេតុផលចំពោះសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ខ្លួន ។

៤. ភាគីនាំចូលដោយមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការសម្រេច អាចទាមទារអោយធ្វើការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ចំពោះការនាំចូល ក្រោយៗទៀត ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារការពារបរិស្ថានស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ១៣
នីតិវិធីសាមញ្ញ

១. ដោយមានតែវិធានការណ៍សមស្របត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីធានានូវសុវត្ថិភាពនៃចលនាឆ្លងដែនចេតនា នៃសារពាង្គ កាយកែច្នៃរស់អនុលោមទៅតាមគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ភាគីនាំចូលអាចជូនព័ត៌មានជាមុនទៅការិយាល័យចែកចាយ ព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព :

- ក. ករណីដែលក្នុងនោះចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនាទៅភាគីនោះ អាចកើតឡើងស្របពេលដែលចលនានេះ ត្រូវបានជូនព័ត៌មានទៅភាគីនាំចូលនោះ និង
- ខ. ការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ទៅភាគីនោះ លើកលែងពីបែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន ។
ការជូនព័ត៌មាននៅក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ក) ខាងលើ អាចប្រើចំពោះសកម្មភាពដូចគ្នាក្រោយទៀតទៅលើភាគី ដដែល ។

២. ព័ត៌មាន ដែលទាក់ទងទៅនឹងចលនាឆ្លងដែនដោយចេតនា ដែលនឹងត្រូវផ្តល់អោយក្នុងការជូនព័ត៌មានយោងនឹង កថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើ ត្រូវតែជាព័ត៌មានដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ។

មាត្រា ១៤
ការចាត់ចែង និងកិច្ចព្រមព្រៀងពហុភាគី តំបន់ និងឧទ្ធរភាគី

១. ភាគីទាំងអស់ អាចចុះកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី តំបន់ និងពហុភាគី និងការរៀបចំចាត់ចែងទាក់ទងទៅនឹង ចលនាឆ្លងដែនចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ស្របទៅនឹងគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ និងកិច្ចព្រមព្រៀង និងការរៀបចំ ចាត់ចែង ដែលមិនបណ្តាលអោយកំរិតនៃការការពារទាបជាងកំរិតការពារផ្តល់ដោយពិធីសារនេះ ។

២. ភាគីទាំងអស់ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក តាមរយៈការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពនូវរាល់ កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី តំបន់ និងពហុភាគី និងការរៀបចំចាត់ចែងដែលភាគីនោះបានធ្វើមុន ឬក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការចូលជាធរមានរបស់ពិធីសារនេះ ។

៣. " ខ " នៃពិធីសារនេះ នឹងមិនប៉ះពាល់ដល់ចលនាឆ្លងដែនចេតនា ដោយអនុលោមទៅតាមកិច្ចព្រមព្រៀង និងការរៀបចំចាត់ចែងដែលធ្វើឡើងរវាងភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀង ឬការរៀបចំចាត់ចែងទាំងនោះទេ ។

៤. ភាគីទាំងឡាយ អាចកំណត់ថាច្បាប់ប្រទេសរបស់ខ្លួន ត្រូវអនុវត្តដោយអនុលោមទៅតាមការនាំចូលជាក់ស្តែង ទៅក្នុងប្រទេសនោះ ហើយត្រូវជូនព័ត៌មានទៅការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៥
ការវាយតម្លៃពិគ្រោះថ្នាក់

១. ការវាយតម្លៃពិគ្រោះថ្នាក់ ដែលបានអនុវត្តដោយអនុលោមទៅតាមពិធីសារនេះ ត្រូវរៀបចំឡើងក្នុងគោលដៅ វិទ្យាសាស្ត្រ ដោយអនុលោមតាមឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ និងត្រូវគិតគូរពីបច្ចេកទេសវាយតម្លៃពិគ្រោះថ្នាក់ ។ ការវាយតម្លៃពិគ្រោះថ្នាក់ បែបនេះ ត្រូវផ្អែកលើព័ត៌មានដែលបានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី ៨ និងភស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រដែលអាច យកជាការបានផ្សេងទៀត ដើម្បីវាយតម្លៃពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃសារពាង្គកាយរស់ដែលកែច្នៃ ទៅលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាព នៃជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ទៅលើសុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

- ២. ភាគីនាំចូលត្រូវធានាថា ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេច នៅក្នុងមាត្រា ទី ១០ ។ ភាគីនេះអាចទាមទារអោយអ្នកនាំចេញអនុវត្តនូវការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់នេះ ។
- ៣. ការចំណាយនៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ត្រូវចេញដោយអ្នកជូនព័ត៌មានប្រសិនបើភាគីចូលទាមទារដូច្នោះ ។

មាត្រា ១៦

ការគ្រប់គ្រងគ្រោះថ្នាក់

១. ភាគីទាំងអស់ ដោយផ្អែកលើមាត្រាទី ៨ (g) នៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបង្កើត និងរក្សានូវយន្តការ វិធានការណ៍ និងយុទ្ធសាស្ត្រសមស្រប ដើម្បីគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យគ្រោះថ្នាក់ដែលបានកំណត់នៅក្នុង " ខ " នៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់របស់ពិធីសារនេះ ទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់ ការគ្រប់គ្រង និងចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

២. វិធានការណ៍ផ្អែកលើការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ត្រូវបានដាក់កំហិតដើម្បីទប់ស្កាត់ផលប៉ះពាល់អាក្រក់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ទៅលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ដោយគិតគូរផងដែរពីគ្រោះថ្នាក់ទៅលើសុខភាពមនុស្សនៅក្នុងទឹកដីនៃភាគីនាំចូល ។

៣. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការណ៍អោយបានសមស្របដើម្បីទប់ស្កាត់សកម្មភាពឆ្លងដែនអចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ រួមទាំងវិធានការណ៍តម្រូវអោយមានការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ដែលនឹងត្រូវអនុវត្តឱ្យបានមុនអនុញ្ញាតឱ្យបញ្ចេញលើកដំបូងនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

៤. ដោយមិនពាក់ព័ន្ធនឹងកថាខ័ណ្ឌទី ២ ខាងលើ ភាគីនីមួយៗ ត្រូវខ្វះខាតដើម្បីធានាថាសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ទោះជាត្រូវបាននាំចូល ឬអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុកក៏ដោយ បានដាក់ឱ្យឆ្លងកាត់រយៈពេលនៃការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់ដែលស្មើគ្នាទៅនឹងវដ្តនៃជីវិត ឬរយៈពេលនៃការផលិត មុនពេលដាក់ប្រើប្រាស់ ។

៥. ភាគីទាំងឡាយត្រូវសហប្រតិបត្តិការដើម្បី :

- ក. កំណត់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ឬកំណត់លក្ខណៈពិសេសនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់ សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។
- ខ. ចាត់វិធានការណ៍អោយបានសមស្រប ដែលទាក់ទងទៅនឹងការថែរក្សានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ឬលក្ខណៈពិសេសរបស់វា ។

មាត្រា ១៧

ចលនាឆ្លងដែនអចេតនា និងវិធានការណ៍បង្ការ

១. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការណ៍អោយបានសមស្រប ដើម្បីជូនព័ត៌មានដល់ប្រទេសរងគ្រោះ និងប្រទេសទទួលរងគ្រោះខ្លាំង ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព និងអង្គការអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ នៅពេលទទួលដំណឹងពីការកើតឡើងក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលនាំឱ្យ ឬអាចនាំអោយមានចលនាឆ្លងដែនដោយអចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលទំនងជាមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សនៃប្រទេសនោះផងដែរ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណូលក្តីជីវសុវត្ថិភាព

២. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវជូនព័ត៌មានទៅការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព មិនយឺតជាងកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃភាគីនោះក្នុងពិធីសារនេះ នូវព័ត៌មានលំអិតដែលពាក់ព័ន្ធ ដែលកំណត់អាស័យដ្ឋានទំនាក់ទំនងដើម្បីទទួលព័ត៌មានចែងក្នុងមាត្រានេះ ។

៣. ព័ត៌មានទាំងឡាយ ដែលមាននៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះរួមបញ្ចូល :

- ក. ព័ត៌មានទាក់ទងដែលអាចទទួលបាន ស្តីពីបរិមាណវាយតម្លៃហានិភ័យ និងបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ខ. ព័ត៌មានស្តីពីកាលៈទេសៈ និងកាលបរិច្ឆេទសំរាប់ការបញ្ចេញ និងការប្រើប្រាស់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់នៅក្នុងភាគីដើមកំណើតនៃសារពាង្គកាយនោះ ។
- គ. ព័ត៌មានដែលអាចទទួលបាន អំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ និងគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ព្រមទាំងព័ត៌មានស្តីពីវិធានការណ៍គ្រប់គ្រងគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតមានឡើង ។
- ឃ. ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត និង
- ង. អាស័យដ្ឋានទំនាក់ទំនងសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម ។

៤. ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់អាក្រក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះដោយគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ភាគីនីមួយៗដែលនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន នៅពេលការបញ្ចេញនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់យោងទៅលើកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើ កើតមានឡើង ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាបន្ទាន់ជាមួយប្រទេសដែលទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ ឬប្រទេសដែលទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ខ្លាំង ដើម្បីជំរុញឱ្យភាគីទាំងនោះធ្វើការកំណត់នូវដំណោះស្រាយ និងផ្តួចផ្តើមសកម្មភាពចាំបាច់ រួមទាំងវិធានការណ៍បន្ទាន់ ។

មាត្រា ១៨

ការគ្រប់គ្រង ការដឹកជញ្ជូន ការវិចខ្ចប់ និងអន្តរាគមន៍

១. ដើម្បីចៀសវាងផលប៉ះពាល់ផ្សេងៗទៅលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ដោយគិតគូរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ភាគីនីមួយៗត្រូវចាត់វិធានការណ៍ចាំបាច់ដើម្បីត្រូវអោយសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដោយគោរពទៅនឹងចលនាឆ្លងដែនចេតនានៅក្នុងវិសាលភាពនៃពិធីសារនេះត្រូវបានគ្រប់គ្រង វិចខ្ចប់ និងដឹកជញ្ជូនអោយមានសុវត្ថិភាពដោយគិតគូរទៅលើច្បាប់ និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ។

២. ភាគីនីមួយៗត្រូវចាត់វិធានការណ៍ផ្សេងៗ ដើម្បីត្រូវអោយមានឯកសារ ស្តីពី:

- ក. សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលសំរាប់ប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ត្រូវកំណត់ឱ្យយ៉ាងច្បាស់ថាសារពាង្គកាយទាំងនោះអាចផ្តុកសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ និងមិនត្រូវបានអោយនាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុង បរិស្ថាន ព្រមទាំងអាស័យដ្ឋានទំនាក់ទំនងសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម ។ សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យា ទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីសំរេចទៅលើតម្រូវការលំអិតសំរាប់គោលបំណងនេះ រួមទាំងការបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ពីភិក្ខុភាព និងភិក្ខុភាពប្លែកៗ របស់សារពាង្គកាយទាំងនេះ មិនយឺតជាង ២ ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមានទៅក្នុង ពិធីសារនេះ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេលស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

- ខ. សារពេញកាយកែច្នៃរស់ដែលមានទិសដៅសំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយមានកំរិត ត្រូវកំណត់អោយបានច្បាស់លាស់ថា វាពិតជាសារពេញកាយកែច្នៃរស់ និងត្រូវបញ្ជាក់ពីតម្រូវការផ្សេងៗសំរាប់ការគ្រប់គ្រង ការផ្ទុក ការដឹកជញ្ជូន និង ការប្រើប្រាស់ដោយសុវត្ថិភាព រួមទាំងអាស័យដ្ឋានទំនាក់ទំនងសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម នៃបុគ្គល និងស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវ លើបញ្ហាសារពេញកាយកែច្នៃរស់នេះ ។
- គ. សារពេញកាយកែច្នៃរស់ដែលត្រូវបានគេគ្រោងទុកសំរាប់នាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុងបរិស្ថាន នៃភាគីនាំចូល និងសារពេញកាយកែច្នៃរស់ផ្សេងទៀតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃពិធីសារនេះត្រូវធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មអោយយ៉ាងច្បាស់លាស់ ក្នុងនាមសារពេញកាយកែច្នៃរស់ ត្រូវបញ្ជាក់ពីភិក្ខុភាព និងបុគ្គលិកលក្ខណៈពិសេសៗ តម្រូវការនានាសំរាប់ការគ្រប់គ្រង ការផ្ទុក ការដឹកជញ្ជូន និងការប្រើប្រាស់ដោយសុវត្ថិភាព អាស័យដ្ឋាន ទំនាក់ទំនងសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម និងឈ្មោះនិងអាស័យដ្ឋាន នៃអ្នកនាំចេញ និងអ្នកនាំចូល ដោយមានការបញ្ជាក់ពីចលនានេះគឺស្របទៅនឹងតម្រូវការនៃពិធីសារនេះដែលអនុវត្តចំពោះ អ្នកនាំចេញ ។
- ៣. សន្និសីទភាគីបម្រើជាតិប្រជុំរវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវពិចារណាដល់សេចក្តីត្រូវការ និងតម្រូវ នៃបទដ្ឋានទាក់ទងនឹងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ការគ្រប់គ្រង ការវិចខ្ជប់ និងការដឹកជញ្ជូន ដោយធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ ជាមួយនិងអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ ។

មាត្រា ១៩

អង្គការសមត្ថកិច្ចជាតិ និងស្ថាប័នបណ្តេញជាតិ

- ១. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវតែងតាំងបុគ្គលបណ្តេញជាតិមួយរូប (National Focal Point) ដែលទទួលខុសត្រូវការងារ ទំនាក់ទំនងជាមួយលេខាធិការដ្ឋានជួសជុលមុខឱ្យភាគីរបស់ខ្លួន ។ ភាគីនីមួយៗ ត្រូវតែងតាំងផងដែរនូវអង្គការសមត្ថកិច្ចជាតិមួយ ឬច្រើនដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងមុខងាររដ្ឋបាលដែលកំណត់ដោយពិធីសារនេះ និងដែលមានអំណាចជំនួសមុខឱ្យភាគីរបស់ខ្លួន ដោយគោរពទៅតាមមុខងារទាំងនោះ ។ ភាគីអាចតែងតាំងអង្គការតែមួយ ដើម្បីបំពេញមុខងារទាំងបុគ្គលបណ្តេញ និង អង្គការសមត្ថកិច្ចជាតិ ។
- ២. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវជូនដំណឹងទៅលេខាធិការដ្ឋាននូវឈ្មោះ និងអាស័យដ្ឋានរបស់បុគ្គលបណ្តេញ និងអង្គការ សមត្ថកិច្ចជាតិ មិនអោយហួសពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះទេ ។ ភាគីដែលតែងតាំងអង្គការសមត្ថកិច្ច ជាតិលើសពីមួយ ភាគីនោះត្រូវបង្ហាញដល់លេខាធិការដ្ឋាននូវព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងការទទួលខុសត្រូវ នៃអង្គការ ទាំងនោះ ។ នៅទីណាដែលអាចអនុវត្តបាន ព័ត៌មានបែបនេះត្រូវបញ្ជាក់តិចបំផុតដល់អង្គការទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រភេទនៃ សារពេញកាយកែច្នៃរស់ ។ ភាគីនីមួយៗត្រូវបញ្ជាក់ភ្លាមដល់លេខាធិការដ្ឋាននូវការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការតែងតាំងបុគ្គលបណ្តេញជាតិ ឬ ឈ្មោះ និងអាស័យដ្ឋាន ឬ ការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការ សមត្ថកិច្ចជាតិ ។
- ៣. លេខាធិការដ្ឋាន ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មាននិងជូនដំណឹងជាបន្តទៅភាគីទាំងឡាយ នូវព័ត៌មានដែលទទួលបាន ដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ២ ខាងលើ ព្រមទាំងផ្តល់ព័ត៌មានបែបនេះទៅការិយាល័យជីវសុវត្ថិភាព ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ២០

ការចែកចាយព័ត៌មាន និងការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានសុវត្ថិភាព

១. ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព ត្រូវបានបង្កើតឡើងជាផ្នែកមួយនៃយន្តការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ក្នុងមាត្រាទី ១៨ កថាខ័ណ្ឌ ៣ នៃអនុសញ្ញានេះដើម្បី :

- ក. ជួយសម្រួលការដោះដូរព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស បរិស្ថាន និងច្បាប់ និងបទពិសោធន៍ ស្តីពី សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ខ. ជួយដល់ភាគីក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីសារនេះ ដោយគិតគូរដល់តម្រូវការពិសេសនៃភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេសប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍន៍តិចបំផុត និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាកោះតូចៗ និងប្រទេសមាន សេដ្ឋកិច្ច អន្តរកាល ក៏ដូចជាប្រទេសដែលជាប្រភពដើម និងជាមណ្ឌលប្រមូលផ្តុំសេនេទិចចម្រុះ ។

២. ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព ត្រូវបំរើជាមធ្យោបាយដែលក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានអាចធ្វើឡើងបាន សំរាប់គោលបំណងនៃកថាខ័ណ្ឌទី១ ខាងលើ។ ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មាននឹងផ្តល់ព័ត៌មានយ៉ាងទូលាយដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងការអនុវត្តនីតិវិធីសារនេះ ។ វាក៏ផ្តល់ផងដែរនូវយន្តការក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ ព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ។

៣. ដោយពុំមានការទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការពារនៃព័ត៌មានសម្ងាត់ ភាគីនីមួយៗត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានទៅក្នុងការិយាល័យ ចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព នូវព័ត៌មានណាដែលចាំបាច់សំរាប់ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពនៅក្នុងពិធីសារ នេះ ព្រមទាំង :

- ក. ច្បាប់ បទដ្ឋាន គោលការណ៍ណែនាំដែលមានស្រាប់ សំរាប់ការអនុវត្តនីតិវិធីសារនេះ ព្រមទាំងព័ត៌មាន ដែលជាតម្រូវការដោយភាគីទាំងនោះ សំរាប់បែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន ។
- ខ. កិច្ចព្រមព្រៀង និងការរៀបចំចាត់ចែងទ្វេភាគី តំបន់ និងពហុភាគី
- គ. សេចក្តីសង្ខេបនៃការវាយតម្លៃពិគ្រោះថ្នាក់ ឬ ការវាយតម្លៃបរិស្ថាននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែល អនុវត្តដោយដំណើរការខាងច្បាប់របស់ខ្លួន និងអនុវត្តដោយយោងទៅលើមាត្រាទី ១៥ រួមមានព័ត៌មាន ពាក់ព័ន្ធស្តីពី ផលិតផលជាសារធាតុកែច្នៃ ដែលមានប្រភពដើមជាសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ផ្ទុកនូវ សារធាតុផ្សំរកឃើញថ្មី នៃ សំភារៈសេនេទិចដែលទទួលបានពីការប្រើប្រាស់ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ។
- ឃ. សេចក្តីសំរេចចុងក្រោយទាក់ទងនឹងការនាំចេញ និងការបញ្ជូននូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ង. របាយការណ៍ដែលត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយយោងទៅតាមមាត្រាទី ៣៣ រួមបញ្ចូលរបាយការណ៍ ស្តីពី ការអនុវត្តនីតិវិធីសារនេះ ព្រមទាំងជូនព័ត៌មានជាមុន ។

៤. តម្រូវការប្រតិបត្តិរបស់ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព រួមបញ្ចូលរបាយការណ៍ស្តីពីសកម្មភាពរបស់ ខ្លួន ត្រូវតែយកមកពិចារណា និងសំរេចដោយយោលទៅលើសន្តិសុខភាគីដែលជាកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹង ពិធីសារនេះ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំដំបូង ហើយត្រូវបានបន្តត្រួតពិនិត្យឡើងវិញបន្ទាប់ពីនោះ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារការពារបរិស្ថានស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ២១

ព័ត៌មានសំខាន់

១. ភាគីនាំចូល ត្រូវអនុញ្ញាតអោយអ្នកជូនព័ត៌មាន ដើម្បីកំណត់នូវព័ត៌មានដែលផ្តល់ជូន នៅក្រោមបែបបទនៃ ពិធីសារនេះ ឬត្រូវការដោយភាគីនាំចូលជាផ្នែកមួយនៃបែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុន របស់ពិធីសារ ដែលត្រូវរក្សាឱ្យ បានសំខាន់ ។ ការបញ្ជាក់ពិហេតុផលត្រូវផ្តល់ជូនក្នុងករណីនោះ ប្រសិនបើមានសំណើ ។

២. ភាគីនាំចូល ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកជូនព័ត៌មាន ប្រសិនបើភាគីនោះសំរេចថាព័ត៌មានដែលកំណត់ ដោយអ្នកជូនព័ត៌មានជាឯកសារសំខាន់ លាក់ការ គឺមិនមានលក្ខណៈជាឯកសារលាក់ការ ហើយភាគីនោះត្រូវផ្តល់ដំណឹង ដល់អ្នកជូនព័ត៌មាននូវសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួនមុនធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ ដោយផ្តល់នូវហេតុផលទៅលើសំណើ ព្រមទាំងឱកាស សំរាប់ពិគ្រោះយោបល់ និងពិនិត្យឡើងវិញនូវសេចក្តីសំរេចមុននឹងធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ ។

៣. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវរក្សានូវព័ត៌មានលាក់ការដែលទទួលបាននៅក្នុងពិធីសារនេះ រួមបញ្ចូលព័ត៌មានលាក់ការ ដែលបានទទួលនៅក្នុងបរិបទនៃបែបបទព្រមព្រៀងជូនព័ត៌មានជាមុនរបស់ពិធីសារនេះ ។ ភាគីនីមួយៗត្រូវធានាថាខ្លួនមាន បែបបទដើម្បីរក្សាព័ត៌មានបែបនោះ និងត្រូវការពារព័ត៌មានលាក់ការនេះក្នុងគោលបំណងរក្សាព័ត៌មានសំខាន់ទាក់ទងនឹង សារពេញកាយកែច្នៃសំក្រុមស្រុក ។

៤. ភាគីនាំចូល មិនត្រូវប្រើប្រាស់ព័ត៌មាននោះសំរាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្មទេ លើកលែងតែមានការឯកភាព ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីអ្នកជូនព័ត៌មាន ។

៥. ប្រសិនបើអ្នកជូនព័ត៌មានដកចេញ ឬបានដកចេញនូវព័ត៌មាននេះ ភាគីនាំចូលត្រូវគោរពនូវការសំខាន់នៃព័ត៌មាន ពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម រួមទាំងព័ត៌មាននៃការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍន៍ ក៏ដូចជាព័ត៌មានដែលភាគីនោះ និងអ្នកជូន ព័ត៌មានមិនយល់ស្របថាជាការសំខាន់របស់ខ្លួន ។

៦. ដោយមិនទាក់ទងនឹងកថាខ័ណ្ឌទី៥ខាងលើនេះព័ត៌មានខាងក្រោមនេះមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាព័ត៌មានលាក់ការទេ :

- ក. ឈ្មោះ និងអាស័យដ្ឋានអ្នកជូនព័ត៌មាន
- ខ. ការពណ៌នាទូទៅលើសារពេញកាយរស់ និងសារពេញកាយកែច្នៃរស់
- គ. សេចក្តីសង្ខេបនៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ដោយគិតគូរដល់គ្រោះថ្នាក់នៃសុខភាពមនុស្សផងដែរ និង
- ឃ. វិធីសាស្ត្រ និងផែនការសំរាប់ឆ្លើយតបនឹងគ្រោះអាសន្ន ។

មាត្រា ២២

ការគោរពសមត្ថភាព

១. ភាគីដែលចុះកិច្ចសន្យា ត្រូវធ្វើសហប្រតិបត្តិការការពារក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងពង្រឹងធនធានមនុស្ស និងសមត្ថភាព ស្ថាប័នក្នុងវិស័យជីវសុវត្ថិភាព រួមទាំងជីវចេកវិទ្យាដែលត្រូវការសំរាប់ជីវសុវត្ថិភាព សំរាប់គោលបំណងនៃការអនុវត្តន៍ ពិធីសារនេះអោយមានប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេស ប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍន៍តិចបំផុត និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលជាកោះតូចៗ និងប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាលតាមរយៈស្ថាប័ន និងអង្គការថ្នាក់ពិភពលោក តំបន់ អនុតំបន់ និងជាតិ និងតាមរយៈការជួយសម្រួលការចូលរួមរបស់ផ្នែកឯកជន ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

២. ចំពោះគោលបំណងនៃការអនុវត្តន៍កថាខ័ណ្ឌទី ១ ខាងលើ ទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការតំរូវការនៃភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេសប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍន៍តិចបំផុត ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍កោះតូចៗ និងប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាលចំពោះធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា និងវិធីសាស្ត្រយោងទៅនឹង " ខ " ពាក់ព័ន្ធនឹងអនុសញ្ញានេះ ត្រូវគិតគូរអោយបានពេញលេញសំរាប់ការកសាងសមត្ថភាពខាងជីវសុវត្ថិភាព ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការទាក់ទងទៅនឹងស្ថានភាពខុសៗគ្នា សមត្ថភាព និងតំរូវការនៃភាគីនីមួយៗ បញ្ចូលការបណ្តុះបណ្តាលវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសលើការគ្រប់គ្រងជីវបច្ចេកវិទ្យាឱ្យសមស្រប និងមានសុវត្ថិភាព ព្រមទាំងការប្រើប្រាស់នៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះថ្នាក់សំរាប់ជីវសុវត្ថិភាព ហើយលើការបង្កើនសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងបច្ចេកវិទ្យានៃជីវសុវត្ថិភាព ។ តំរូវការនៃភាគីដែលមានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល ត្រូវគិតគូរយ៉ាងម៉ត់ចត់ចំពោះការកសាងសមត្ថភាពបែបនេះលើជីវសុវត្ថិភាព ។

មាត្រា ២៣

ការចូលរួម និងការយល់ដឹងសាធារណៈ

- ១. ភាគីចុះកិច្ចសន្យាត្រូវ៖
  - ក. ជំរុញ និងជួយសម្រួលការចូលរួម ការអប់រំ ការយល់ដឹងសាធារណៈ ពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ទេរ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ដោយសុវត្ថិភាពនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ទាក់ទងទៅនឹងការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃ ជីវៈចម្រុះ ហើយត្រូវគិតគូរផងដែរដល់គ្រោះថ្នាក់នៃសុខភាពមនុស្ស ។ ក្នុងអត្ថន័យនេះ ភាគីទាំងនេះត្រូវសហការឱ្យបាន សមស្របជាមួយប្រទេស និងអង្គការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ។
  - ខ. ខំប្រឹងប្រែងឱ្យអស់លទ្ធភាពដើម្បីធានាថាការអប់រំ និងការយល់ដឹងសាធារណៈគ្របដណ្តប់សិទ្ធិប្រើប្រាស់ព័ត៌មានស្តីពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មដោយយោលទៅតាមពិធីសារនេះ ដែលអាចអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូល ។

២. យោលទៅលើច្បាប់ បរិធានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ភាគីចុះកិច្ចសន្យាត្រូវពិគ្រោះយោបល់សាធារណៈពិសេសលើការនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដែលទាក់ទងនឹងសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ និង ប្រកាសលទ្ធផលនៃសេចក្តីសម្រេចនោះ ដល់សាធារណៈដោយគោរពទៅតាមព័ត៌មានលាក់ការដូចមានចែងក្នុងមាត្រាទី ២១ ។

៣. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវខំប្រឹងប្រែងជូនដំណឹងដល់សាធារណៈ អំពីមធ្យោបាយទូទៅដែលអាចទំនាក់ទំនងទៅការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព ។

មាត្រា ២៤

ភាគីដែលមិនទាន់ចុះកិច្ចសន្យា

១. ចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ រវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យា និងភាគីមិនទាន់ចុះកិច្ចសន្យា ត្រូវគោរពទៅតាមគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ។ ភាគីចុះកិច្ចសន្យានេះ អាចចុះកិច្ចព្រមព្រៀង និងកិច្ចរៀបចំចាត់ចែងពហុភាគី តំបន់ និងទ្វេភាគី ជាមួយនឹងភាគីមិនទាន់ចុះកិច្ចសន្យា អំពីចលនាឆ្លងដែន ។

២. ភាគីចុះកិច្ចសន្យា ត្រូវជំរុញដល់ភាគីដែលមិនទាន់ចុះកិច្ចសន្យាអោយផ្តល់ការគាំទ្រចំពោះពិធីសារនេះ និងផ្តល់វិភាគទានព័ត៌មានសមស្រប ដល់ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពស្តីពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលត្រូវបានបញ្ចេញឬនាំចូលទៅក្នុង ឬនាំចេញទៅក្រៅតំបន់ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចជាតិរបស់ខ្លួន ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណូស៊ីតីស៊ីវិល

មាត្រា ២៥
ចលនាឆ្លងដែនខុសច្បាប់

- ១. ប្រសិនបើសមស្រប ភាគីនីមួយៗត្រូវអនុម័តវិធានការក្នុងស្រុកសមស្របដែលមានគោលដៅការពារ និង ជាការពិនិត្យលើចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលអនុវត្តផ្ទុយទៅនឹងវិធានការក្នុងស្រុករបស់ខ្លួន ។ ចលនាបែបនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចលនាឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ។
- ២. ក្នុងករណីដែលមានចលនាឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ភាគីទទួលបានផលប៉ះពាល់អាចស្នើសុំអោយភាគីនាំចូល បង់ថ្លៃខូចខាត ទៅលើសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដោយចោទសួរពីការយកត្រលប់ទៅវិញ ឬបំផ្លាញចោលឱ្យបានសមស្រប ។
- ៣. ភាគីនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទងទៅនឹងករណីនៃចលនាឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ដល់ការិយាល័យចែកចាយ ព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាព ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងខ្លួន ។

មាត្រា ២៦
ការពិចារណាផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម

- ១. ភាគីចុះកិច្ចសន្យា មុននឹងឈានដល់សេចក្តីសំរេចលើការនាំចូលយោងលើពិធីសារ ឬ វិធានការនៅក្នុង ប្រទេសរបស់ខ្លួនដោយអនុវត្តពិធីសារនេះ អាចគិតគូរឱ្យបានសមស្របទៅតាមកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិការពិចារណាសេដ្ឋកិច្ចសង្គម បណ្តាលមកពីផលប៉ះពាល់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ជាពិសេសដើម្បីតំលៃនៃជីវៈចម្រុះទៅលើសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិភាគតិច ។
- ២. ភាគីចុះកិច្ចសន្យា ត្រូវលើកទឹកចិត្តអោយមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើការស្រាវជ្រាវ និងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន ស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ លើសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ជាពិសេសលើសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិភាគតិច ។

មាត្រា ២៧
ការទទួលខុសត្រូវមិនច្បាប់ និង ការដោះស្រាយបញ្ហា

សន្និសីទភាគីដែលបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវអនុម័តនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកដំបូង នូវដំណើរការមួយទាក់ទងទៅនឹងការពិពណ៌នានៃច្បាប់អន្តរជាតិ និងបែបបទលើការទទួលបានត្រូវមុខច្បាប់ និងការដោះស្រាយ បញ្ហាការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ធ្វើការវិភាគ និងគិតគូរពីដំណើរការកំពុង អនុវត្តនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីបញ្ហាទាំងនោះ ហើយត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ពីសមត្ថភាព ដើម្បីសំរេចដំណើរការនេះក្នុង រយៈពេល ៤ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ២៨
ធនធាន និងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុ

- ១. ដោយគិតគូរពីធនធានហិរញ្ញវត្ថុ សំរាប់ការអនុវត្តពិធីសារនេះ ភាគីចុះកិច្ចសន្យាត្រូវគិតគូរពី " ខ " ដែលមាន ចែងនៅក្នុងមាត្រាទី ២០ នៃអនុសញ្ញានេះ ។
- ២. យន្តការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងមាត្រាទី ២១ នៃអនុសញ្ញានេះ គឺជាយន្តការសំរាប់ពិធីសារ នេះផងដែរ តាមរយៈរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័នស្របទៅនឹងការអនុវត្តរបស់អនុសញ្ញានេះ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្ត្រីជីវសុវត្ថិភាព

៣. ទាក់ទងទៅនឹងការកសាងសមត្ថភាព ដែលមានចែងក្នុងមាត្រាទី ២២ នៃពិធីសារនេះ សន្និសីទភាគីបំរើជា កិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ ដោយផ្តល់ការណែនាំលើយន្តការចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី ២ ខាងលើ សំរាប់ ពិចារណាដោយសន្និសីទភាគី ត្រូវគិតគូរពិគ្រោះការធានាហិរញ្ញវត្ថុដោយភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេសប្រទេស មានការអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាកោះតូចៗក្នុងចំណោមពួកគេ ។

៤. នៅក្នុងអត្ថបទនៃកថាខ័ណ្ឌទី ១ ខាងលើ ភាគីចុះកិច្ចសន្យាត្រូវគិតគូរផងដែរពីតម្រូវការរបស់ភាគី ដែលជា ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេសប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាកោះតូចៗ និង តម្រូវការរបស់ភាគីមានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល នៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីកំណត់ និងអនុវត្តនូវតម្រូវការកសាងសមត្ថភាព របស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងដើម្បីអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

៥. ការណែនាំអំពីយន្តការហិរញ្ញវត្ថុនៃអនុសញ្ញានេះ នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចដែលពាក់ព័ន្ធរបស់សន្និសីទភាគី រួមបញ្ចូល ការព្រមព្រៀងមុននឹងអនុម័តពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តដោយមានការផ្លាស់ប្តូរសមរម្យចំពោះលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រានេះ ។

៦. ភាគីប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍អាចឧបត្ថម្ភ ហើយភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងភាគីដែលមានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល ត្រូវត្រៀមខ្លួនទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកវិទ្យាសំរាប់ការអនុវត្តន៍លក្ខខណ្ឌនៃពិធីសារនេះ តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀង ទ្វេភាគី តំបន់ និងពហុភាគី ។

មាត្រាទី ២៩

សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យានៅនឹងពិធីសារនេះ

- ១. សន្និសីទភាគី បំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីទាំងអស់ដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ
- ២. ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះ ដែលមិនមែនជាភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ អាចចូលរួមជា អ្នកសង្កេតការនៅក្នុងដំណើរការកិច្ចប្រជុំណាមួយនៃសន្និសីទភាគីដែលជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។ នៅពេលសន្និសីទភាគីនេះ បំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ សេចក្តីសំរេចនៅក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ចំពោះតែភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។
- ៣. នៅពេលសន្និសីទភាគី បំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ សមាជិកនៃការិយាល័យសន្និសីទ ភាគីដែលតំណាងអោយភាគីមួយចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះ ក្នុងខណៈនោះមិនមែនជាភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ នេះទេ ត្រូវជំនួសដោយសមាជិកមួយដែលនឹងត្រូវបានជ្រើសរើសតាំង ក្នុងចំណោមភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។
- ៤. សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ ត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យឱ្យបានទៀងទាត់ លើការអនុវត្តន៍ពិធីសារ ហើយត្រូវធ្វើសេចក្តីសំរេចដែលចាំបាច់ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តន៍អោយមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងក្រោម តួនាទីរបស់ខ្លួន ។ សន្និសីទភាគី ត្រូវអនុវត្តនូវតួនាទីដែលបានផ្តល់ដោយពិធីសារ និងត្រូវ៖
  - ក. ផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើបញ្ហាដែលចាំបាច់សំរាប់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ
  - ខ. បង្កើតអនុគណៈកម្មាធិការដែលចាំបាច់សំរាប់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ
  - គ. ស្វែងរក និងប្រើប្រាស់ឱ្យបានសមស្របនូវសេវាកម្ម និងសហប្រតិបត្តិការ និងព័ត៌មានដែលផ្តល់អោយ ដោយអង្គការអន្តរជាតិ អង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ច

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណូស៊ីតីជីវសុវត្ថិភាព

ឃ. បង្កើតទំរង់ និងគំណាតពេលវេលាសំរាប់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យស្របទៅតាមមាត្រាទី ៣៣ នៃពិធីសារនេះ និងពិចារណាទៅលើព័ត៌មាន និងរបាយការណ៍ដែលដាក់ជូនដោយអនុគណៈកម្មាធិការនេះ ។

ង. ពិចារណា និងអនុម័តតាមការចាំបាច់នូវវិសោធនកម្មនៃពិធីសារ និងឧបសម្ព័ន្ធរបស់វា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធបន្ថែមនៃពិធីសារនេះ ដែលចាំបាច់សំរាប់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារ ។ និង

ច. អនុវត្តនូវតួនាទីនោះ ដែលអាចត្រូវការសំរាប់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។

ឆ. ច្បាប់នៃបែបបទរបស់សន្និសីទភាគី និងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តអោយបានសមស្របនៅក្រោមពិធីសារនេះ លើកលែងតែមានសេចក្តីសំរេចជាឯកច្ឆន្ទដោយសន្និសីទភាគីដែលធ្វើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។

ខ. កិច្ចប្រជុំលើកដំបូងនៃសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវកោះប្រជុំដោយលេខាធិការដ្ឋាន រួមសហការជាមួយកិច្ចប្រជុំលើកដំបូងនៃសន្និសីទភាគីដែលត្រូវធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ ។ កិច្ចប្រជុំសាមញ្ញបន្តបន្ទាប់នៃសន្និសីទភាគីដែលធ្វើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើឡើងរួមសហការជាមួយកិច្ចប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទភាគីប្រសិនបើគ្មានសេចក្តីសំរេចដោយសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។

គ. កិច្ចប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទភាគី បំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលផ្សេងទៀត ដែលចាត់ទុកថាជាការចាំបាច់ដោយសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ឬនៅពេលដែលមានការស្នើសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីភាគីណាមួយ អោយតែសំណើនេះយ៉ាងហោចណាស់មានសំលេងគាំទ្រ ១/៣ នៃភាគីទាំងអស់ ក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ ដែលសំណើនេះត្រូវបានធ្វើទៅភាគីទាំងនោះដោយលេខាធិការដ្ឋាន ។

ឃ. អង្គការសហប្រជាជាតិ ទីភ្នាក់ងារឯកទេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងទីភ្នាក់ងារថាមពលអាតូមិចអន្តរជាតិ ព្រមទាំងប្រទេសភាគីចុះកិច្ចសន្យា និងអ្នកសង្កេតការដែលមិនមែនជាភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះ អាចធ្វើជា អ្នកសង្កេតការនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនៃសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។ អង្គការ ឬ ទីភ្នាក់ងារណាមួយ ទោះបីជាអង្គការជាតិ ឬអន្តរជាតិ អង្គការរដ្ឋាភិបាល ឬមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលមានចំណេះដឹងក្នុងបញ្ហាទាំងឡាយទាក់ទងទៅនឹងពិធីសារនេះ ហើយដែលបានជូនដំណឹងដល់លេខាធិការដ្ឋាននូវបំណងរបស់ខ្លួននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនៃសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះក្នុងនាមជាអ្នកសង្កេតការណ៍ អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតប្រសិនបើគ្មានការជំទាស់លើសពីសំលេង ១/៣ របស់ភាគីដែលចូលរួមនោះទេ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត លើកលែងតែមានចែងនៅក្នុងមាត្រានេះ ការអនុញ្ញាត និងការចូលរួមនៃអ្នកសង្កេតការ ត្រូវផ្អែកទៅលើច្បាប់នៃនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី ៥ ខាងលើ ។

មាត្រាទី ៣០

អនុគណៈកម្មាធិការ

១. អនុគណៈកម្មាធិការដែលបង្កើតឡើងក្រោមអនុសញ្ញានេះ ដោយយោលទៅលើសេចក្តីសំរេចនៃសន្និសីទភាគីធ្វើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ បំរើឱ្យពិធីសារនេះក្នុងករណីដែលកិច្ចប្រជុំភាគីត្រូវបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ថាតើមុខងារណាដែលអនុគណៈកម្មាធិការនោះត្រូវអនុវត្ត ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាប្យណស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

២. ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះដែលមិនមែនជាភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ អាចចូលរួមជា អ្នកសង្កេតការនៅក្នុងដំណើរការនៃកិច្ចប្រជុំរបស់អនុគណៈកម្មាធិការនោះ ។ នៅពេលអនុគណៈកម្មាធិការនៃអនុសញ្ញា បំរើជាអនុគណៈកម្មាធិការនៃពិធីសារនេះ សេចក្តីសម្រេចនៅក្រោមពិធីសារត្រូវធ្វើឡើងដោយភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារ តែប៉ុណ្ណោះ ។

៣. នៅពេលអនុគណៈកម្មាធិការនៃអនុសញ្ញានេះ បំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួន ដែលទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហាផ្សេងៗ នៃពិធីសារនេះ សមាជិកនៃការិយាល័យរបស់អនុគណៈកម្មាធិការនោះដែលតំណាងឱ្យភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះ ប៉ុន្តែមិនទាន់ជាភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវបានជំនួសដោយសមាជិកមួយរូប ដែលនឹងត្រូវបានជ្រើសតាំងចេញពី ភាគីដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ។

មាត្រាទី ៣១

លេខាធិការដ្ឋាន

១. លេខាធិការដ្ឋានដែលបង្កើតឡើងដោយមាត្រាទី ២៤ នៃអនុសញ្ញា ត្រូវដើរតួជាលេខាធិការដ្ឋានបំរើអោយ ពិធីសារនេះ ។

២. មាត្រាទី២៤ កថាខ័ណ្ឌទី ១ នៃអនុសញ្ញានេះ ស្តីពីតួនាទីភារកិច្ចរបស់លេខាធិការដ្ឋាននេះ ត្រូវអនុវត្តដោយមាន ការផ្លាស់ប្តូរឱ្យបានសមរម្យនៅក្នុងពិធីសារនេះ ។

៣. ការចំណាយរបស់សេវាកម្មលេខាធិការដ្ឋាននៃពិធីសារនេះ ត្រូវចេញដោយភាគីទាំងអស់ដោយសារលេខាធិការ ដ្ឋានខុសគ្នា ។ សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកដំបូង ត្រូវសម្រេចឱ្យ បាននូវការរៀបចំថវិកាចាំបាច់ នៅរហូតដល់ទិបញ្ចប់ ។

មាត្រាទី ៣២

ទំនាក់ទំនងជាមួយអនុសញ្ញា

" ខ " នៃអនុសញ្ញានេះទាក់ទងទៅនឹងពិធីសារនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តទៅនឹងពិធីសារនេះ លើកលែងតែ មានចែងនៅក្នុងពិធីសារនេះ ។

មាត្រាទី ៣៣

ការតាមម្នាំមើល និងការរាយការណ៍

ភាគីនីមួយៗ ត្រូវតាមម្នាំមើលការអនុវត្តនូវកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួននៅក្រោមពិធីសារនេះ និងត្រូវរាយការណ៍ជា ទៀងទាត់ដែល កំណត់ដោយសន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ទៅឱ្យសន្និសីទភាគីដែល ជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ អំពីវិធានការណ៍ដែលបានយកមកអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

មាត្រា ៣៤

ការយល់ព្រមប្រតិបត្តិ

សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកដំបូង ត្រូវពិចារណា និងអនុម័តទៅលើនីតិវិធីសហប្រតិបត្តិការ និងយន្តការស្ថាប័នដើម្បីលើកតម្កើនការយល់ព្រមប្រតិបត្តិ ខ" នៃពិធីសារនេះ និងដើម្បីកំណត់ករណីមិនយល់ព្រមប្រតិបត្តិ ។ បែបបទ និងយន្តការទាំងនេះ ត្រូវរាប់បញ្ចូលនូវ ខ" ទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់យោបល់ ឬ ជំនួយឱ្យបានសមស្រប ។ ខ" ទាំងនេះមិនទាក់ទងទៅនឹងបែបបទ និងយន្តការក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះដែលមានចែង នៅក្នុងមាត្រាទី ២៧ នៃអនុសញ្ញានេះទេ ។

មាត្រា ៣៥

ការវាយតម្លៃ និង ការពិនិត្យកែសម្រួល

សន្និសីទភាគីបំរើជាកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើប្រសិទ្ធភាពនៃ ពិធីសារនេះ រួមទាំងការវាយតម្លៃទៅលើនីតិវិធី និង ឧបសម្ព័ន្ធរបស់ពិធីសារនេះ ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំបន្ទាប់ពីបានចូលជា ធរមាននៅក្នុងពិធីសារ និងបន្ទាប់ពីនោះយ៉ាងហោចណាស់ត្រូវធ្វើរៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។

មាត្រា ៣៦

ការចុះហត្ថលេខា

ពិធីសារនេះ នឹងត្រូវដាក់ឱ្យចុះហត្ថលេខា នៅឯការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅទីក្រុងណៃរ៉ូប៊ី (Nairobi) ដល់ប្រទេស និងអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១៥ ដល់២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០០ និងនៅ ទីចាត់ការអង្គការសហប្រជាជាតិនៅឯទីក្រុងញូយ៉ក (New York) ចាប់ពីថ្ងៃទី ៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០០ ដល់ថ្ងៃទី ៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០១ ។

មាត្រា ៣៧

ការចូលជាធរមាន

១. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ៩០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់ទុកលិខិតទី៥០ផ្តល់សច្ចាប័ន ការព្រមទទួលយក ការឯកភាព ឬ ការចូលជាសមាជិកដោយប្រទេស ឬ អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ដែលជាភាគី ចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញានេះ ។

២. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមានសំរាប់រដ្ឋ ឬ អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដែលផ្តល់សច្ចាប័ន ព្រមទទួល យក ឬ ឯកភាពលើពិធីសារនេះ ឬ ចូលជាសមាជិកបន្ទាប់ពីការចូលជាធរមានរបស់ខ្លួនដូចដែលបានចែងក្នុង កថាខ័ណ្ឌទី ១ ខាងលើថា នៅថ្ងៃទី ៩០ បន្ទាប់ពីនៅថ្ងៃដែលប្រទេស ឬ អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នោះ តំកល់ទុកលិខិត នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ការព្រមទទួលយក ការឯកភាព ឬ ការចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ឬក៏នៅថ្ងៃដែលអនុសញ្ញានេះ ចូលជាធរមាននៅក្នុងរដ្ឋ ឬអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដែលត្រូវចូលជាធរមាន ក្រោយគេ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណូលូស៊ីពីជីវសុវត្ថិភាព

៣. ចំពោះគោលបំណងនៃកថាខ័ណ្ឌទី១ និង ២ ខាងលើ រាល់លិខិតូបករណ៍ដែលបានតំកល់ទុកដោយអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលជាលិខិតបន្ថែម តំកល់ទុកដោយប្រទេសដែលជាសមាជិកនៃអង្គការនេះទេ ។

**មាត្រា ៣៨
ការលើកលែង**

គ្មានការលើកលែង អាចរៀបចំធ្វើទៅបានក្នុងពិធីសារនេះទេ ។

**មាត្រា ៣៩
ការដកចេញពីសមាជិកភាព**

- ១. នៅពេលណាក៏ដោយបន្ទាប់ពីរយៈពេល ២ ឆ្នាំ ចាប់ពីពិធីសារនេះចូលជាធរមានសំរាប់ភាគីណាមួយ ភាគីនោះអាចដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះ ដោយជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អ្នកទទួលបញ្ជី ។
- ២. ការដកចេញសមាជិកភាពនោះ ត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលផុតកំណត់រយៈពេល ១ ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលអ្នកទទួលបញ្ជី បានទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាននោះ ឬនៅថ្ងៃបន្ទាប់ដូចដែលអាចបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីជូនព័ត៌មាននៃការដកសមាជិកភាពចេញ ។

**មាត្រា ទី ៤០
ច្បាប់ដើមនៃពិធីសារ**

ច្បាប់ដើមនៃពិធីសារនេះ ជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្បាញ ដែលមានតំលៃស្មើគ្នា ត្រូវតំកល់ទុកនៅអគ្គលេខាធិការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ដើម្បីជាសាក្សីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវមានហត្ថលេខាដែលត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិស្របច្បាប់ ដល់ប្រសិទ្ធភាពបានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ។

ធ្វើនៅម៉ុងរ៉េអាល់ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ ២០០០ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

ឧបសម្ព័ន្ធទី ១

ព័ត៌មានចាំបាច់ក្នុងសេចក្តីជូនព័ត៌មានក្រោមមាត្រាទី៨ ១០ និង១៣

- ១. ឈ្មោះ អាស័យដ្ឋាន និងព័ត៌មានលំអិតសំរាប់ទំនាក់ទំនងរបស់អ្នកនាំចេញ
- ២. ឈ្មោះ អាស័យដ្ឋាន និងព័ត៌មានលំអិតសំរាប់ទំនាក់ទំនងរបស់អ្នកនាំចូល
- ៣. ឈ្មោះ និងអត្តសញ្ញាណនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ព្រមទាំងចំនាត់ថ្នាក់ក្នុងស្រុកនៃភិវឌ្ឍន៍ជីវសុវត្ថិភាព របស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ នៅក្នុងប្រទេសនាំចេញ ប្រសិនបើមាន ។
- ៤. កាលបរិច្ឆេទក្រោងទុក ឬ កាលបរិច្ឆេទនៃចលនាឆ្លងដែន ប្រសិនបើដឹង
- ៥. ស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជអំបូរ ឈ្មោះធម្មតា ទីកន្លែងនៃការប្រមូល ឬការទទួលយក និងបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃសារពាង្គកាយទទួលយក ឬសារពាង្គកាយមេទាក់ទងទៅនឹងជីវសុវត្ថិភាព ។
- ៦. ប្រភព និងមណ្ឌលនៃសេនេទិចចម្រុះរបស់សារពាង្គកាយទទួលយក និង/ឬ សារពាង្គកាយមេ ប្រសិនបើដឹង និងការពិពណ៌នាពីផែនដំរីដែលសារពាង្គកាយនេះអាចជំនះ ឬ បង្កើតកូនចៅ
- ៧. ស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជអំបូរ ឈ្មោះធម្មតា ទីកន្លែងនៃការប្រមូល ឬការទទួលយក និងលក្ខណៈនៃសារពាង្គកាយផ្តល់ឱ្យ ឬសារពាង្គកាយទាក់ទងទៅនឹងជីវសុវត្ថិភាព ។
- ៨. ការពិពណ៌នាពីអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ិច ឬ ការផ្លាស់ប្តូរដែលត្រូវនាំចូលការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា និង បុគ្គលិកលក្ខណៈនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
- ៩. ការប្រើប្រាស់ដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ឬ ផលិតផលដែលត្រូវបានកែច្នៃចេញពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលមានផ្ទុកនូវធាតុផ្សំដែលទើបរកឃើញនៃសំភារៈសេនេទិចដែលកើតឡើងតាមរយៈការប្រើប្រាស់ជីវៈបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ។
- ១០. បរិមាណ ឬទំហំនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលនឹងត្រូវផ្ទេរ ។
- ១១. របាយការណ៍នៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ពីលើកមុន និងបច្ចុប្បន្នដែលស្របទៅតាមឧបសម្ព័ន្ធ ៣ ។
- ១២. វិធីសាស្ត្រដែលបានស្នើសុំរាប់គ្រប់គ្រង ការរក្សាទុក ការផ្ទេរ ការដឹកជញ្ជូន និងការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយសុវត្ថិភាពរួមបញ្ចូលវិធីសាស្ត្រវិច្ចប់ បិទផ្នាក ចែកចាយ យកទៅចោល និងបែបបទបំប្លែងសមស្រប ។
- ១៣. ស្ថានភាពច្បាប់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់នៅក្នុងប្រទេសនាំចេញ (ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើមានការហាមឃាត់ក្នុងការនាំចេញ ការដាក់កំហិតផ្សេងទៀត ឬ មានការឯកភាពចំពោះការអោយចេញជាទូទៅ) ហើយប្រសិនបើសារពាង្គកាយ កែច្នៃរស់ ត្រូវហាមឃាត់នៅក្នុងប្រទេសនាំចេញ មូលហេតុ ឬ មូលហេតុសំរាប់ការហាមឃាត់ ។
- ១៤. លទ្ធផល និងគោលបំណងនៃសេចក្តីជូនព័ត៌មានដោយអ្នកនាំចេញទៅប្រទេសផ្សេងទៀត ស្តីពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលនឹងត្រូវផ្ទេរ ។
- ១៥. ការបញ្ជាក់ថាព័ត៌មានខាងលើពិតជាត្រឹមត្រូវ ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

ឧបសម្ព័ន្ធទី ២

**ព័ត៌មានចាំបាច់ទាក់ទងនឹងវិធានការពារពង្សកាយកែច្នៃរស់
សំរាប់ប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ
បែបក្នុងប្រាសាទ ១១**

- ក. ឈ្មោះ និងព័ត៌មានលម្អិតសំរាប់ទំនាក់ទំនង របស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំសំរាប់ធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការប្រើប្រាស់ ក្នុងស្រុក
- ខ. ឈ្មោះ និងព័ត៌មានលម្អិតសំរាប់ទំនាក់ទំនង របស់អាជ្ញាធរទទួលខុសត្រូវចំពោះសេចក្តីសម្រេចនេះ
- គ. ឈ្មោះ និងអត្តសញ្ញាណនៃសារពង្សកាយកែច្នៃរស់
- ឃ. ការពិពណ៌នាពីផ្លាស់ប្តូរសែន បច្ចេកទេសដែលប្រើប្រាស់ និងបុគ្គលិកលក្ខណៈដែលជាលទ្ធផលនៃសារពង្សកាយកែច្នៃរស់
- ង. អត្តសញ្ញាណកម្មពិសេសនៃសារពង្សកាយកែច្នៃរស់
- ច. ស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជ ឈ្មោះធម្មតា ទីកន្លែងនៃការប្រមូលផ្តុំ ឬទីកន្លែងនៃការទទួលយក និងបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃសារពង្សកាយទទួលយក ឬសារពង្សកាយមេទាក់ទងទៅនឹងជីវសុវត្ថិភាព ។
- ឆ. ប្រភពដើមកំណើត និងមជ្ឈមណ្ឌលសេនេទិចបើស្គាល់ នៃសារពង្សកាយទទួលយក ឬសារពង្សកាយមេ និងការពណ៌នាពីផែនដំរកដែលសារពង្សកាយនេះអាចជំនះ ឬបង្កើតកូនចៅបាន ។
- ជ. ស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជអំបូរ ឈ្មោះធម្មតា ទីកន្លែងនៃការប្រមូលផ្តុំ ឬទីកន្លែងនៃការទទួលយក និង បុគ្គលិកលក្ខណៈនៃសារពង្សកាយផ្តល់ឱ្យ ឬសារពង្សកាយទាក់ទងទៅនឹងជីវសុវត្ថិភាព ។
- ឈ. ការប្រើប្រាស់សារពង្សកាយកែច្នៃរស់ ដែលបានឯកភាព
- ញ. របាយការណ៍វាយតម្លៃពីគ្រោះថ្នាក់ ដែលស្របទៅនឹងឧបសម្ព័ន្ធទី ៣
- ដ. វិធីសាស្ត្រដែលឆ្លើយតបសំរាប់ការគ្រប់គ្រង ការថែរក្សា ដឹកជញ្ជូន និងប្រើប្រាស់អោយមានសុវត្ថិភាព រួមទាំងវិធីសាស្ត្រវិចខ្ជប់ ដាក់ផ្ទាំងសញ្ញា ចែកចាយ យកទៅចោល និងវិធីសាស្ត្របំប្លែងសមស្រប ។

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហ្សេណាលីពីជីវសុវត្ថិភាព

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣
ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់

គោលបំណង

- ១. គោលបំណងនៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់នៅក្នុងពិធីសារនេះ គឺដើម្បីធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ដំបូងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ នៅក្នុងបរិស្ថានដែលទំនងជាទទួលផល ប៉ះពាល់ខ្លាំង ព្រមទាំងគិតគូរផងដែរពីគ្រោះថ្នាក់ទាំងឡាយដល់សុខភាពមនុស្ស ។

ការប្រើប្រាស់ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់

- ២. ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយអង្គការមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងការជូនព័ត៌មានស្តីពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

គោលការណ៍ទូទៅ

- ៣. ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ត្រូវអនុវត្តអោយបានត្រឹមត្រូវតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ និងមានតម្លាភាព ហើយត្រូវបញ្ចូលយោបល់របស់ជំនាញការ និងគោលការណ៍ណែនាំដែលរៀបចំដោយអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនានា ។
- ៤. ការខ្វះខាតចំណេះដឹងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ ឬការឯកភាពផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ មិនចាំបាច់ត្រូវបកស្រាយដូចដែលបានបង្ហាញពីកំរិតពិសេសនៃគ្រោះថ្នាក់ អវត្តមានគ្រោះថ្នាក់ ឬគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចទទួលយកបាន ។
- ៥. គ្រោះថ្នាក់ដែលបណ្តាលមកពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ឬ ផលិតផលកែច្នៃចេញពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលផ្ទុកនូវធាតុផ្សំរកឃើញថ្មីៗនៃសំភារៈសេនេទិចដែលទទួលបានតាមរយៈការប្រើប្រាស់ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ត្រូវបានគេគិតគូរនៅក្នុង បរិបទនៃគ្រោះថ្នាក់ដែលបង្កឡើងដោយសារពាង្គកាយមិនទទួលយក ឬ សារពាង្គកាយមេនៅក្នុងបរិស្ថានដែលទំនង ជាទទួល ផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ។
- ៦. ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ត្រូវអនុវត្តលើមូលដ្ឋានការពិតជាក់ស្តែងនីមួយៗ ។ ព័ត៌មានដែលត្រូវការចាំបាច់អាចប្រែប្រួលទៅតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ និងកំរិតលំអិតពីករណីមួយទៅករណីមួយទៀត អាស្រ័យទៅលើសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ពាក់ព័ន្ធ ការប្រើប្រាស់ដោយចេតនា និងបរិស្ថានដែលទំនងជាទទួលផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ។

វិធីសាស្ត្រ

- ៧. ដំណើរការនៃការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ អាចផ្តល់នូវតម្រូវការព័ត៌មានបន្ថែមអំពីប្រធានបទជាក់លាក់ ដែលអាចត្រូវបានកំណត់ និងស្នើឡើងក្នុងកំឡុងពេលដំណើរការវាយតម្លៃនេះ ជួយទៅវិញព័ត៌មានអំពីប្រធានបទផ្សេងទៀត អាចមិនពាក់ព័ន្ធ នៅក្នុងករណីខ្លះៗទៀត ។
- ៨. ដើម្បីបំពេញគោលបំណងរបស់ពិធីសារនេះ ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ទាមទារនូវជំហានសមស្របដូចខាងក្រោម៖
  - ក. អត្តសញ្ញាណកម្មនៃលក្ខណៈសេណូទីប (Genotypic) និងផេណូទីប (Phenotypic) ភ្ជាប់ជាមួយនឹងសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលអាចមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានទៅលើជីវៈចម្រុះនៅក្នុងបរិស្ថានដែលទំនងជាទទួលផលប៉ះពាល់ ខ្លាំងដោយគិតគូរ ផងដែរទៅលើគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្ស ។
  - ខ. ការវាយតម្លៃពីកំរិតនៃឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានទាំងនេះដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដោយគិតគូរពីកំរិត និងប្រភេទបញ្ចូលចោលទៅក្នុងបរិស្ថានទទួលផលប៉ះពាល់ខ្លាំង នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។
  - គ. ការវាយតម្លៃពីវិបាក ដែលដែលបង្កើតនូវឥទ្ធិពលអាក្រក់

ក្រសួងបរិស្ថាន

ពិធីសារកាតាហេប្រណាស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព

- ឃ. ការបំបាត់ស្ថាននៃគ្រោះថ្នាក់ទាំងមូលបណ្តាលមកពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដោយមានមូលដ្ឋានលើការវាយតម្លៃលើកំរិត និងវិបាកនៃឥទ្ធិពលអាក្រក់ចេញពីសារពាង្គកាយនោះ ។
- ង. អនុសាសន៍ថាគ្រោះថ្នាក់នេះអាចទទួលយកបាន ឬអាចគ្រប់គ្រងបានដែរឬទេ រួមទាំងអត្តសញ្ញាណកម្មនៃយុទ្ធសាស្ត្រចាំបាច់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងនូវគ្រោះថ្នាក់ទាំងនេះ ។
- ច. នៅពេលមានភាពមិនច្បាស់លាស់ទាក់ទងទៅនឹងកំរិតនៃគ្រោះថ្នាក់ វាអាចត្រូវបានបកស្រាយដោយស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែមលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធ ឬដោយអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងគ្រោះថ្នាក់សមរម្យ ឬដោយតាមឃ្លាំមើលសារពាង្គ-កាយកែច្នៃរស់ នៅក្នុងបរិស្ថានដែលទំនងជាទទួលផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ។

ចំណុចដែលត្រូវលើកយកមកពិចារណា :

- ៩. ផ្អែកទៅលើករណីនេះ ការវាយតម្លៃពីគ្រោះថ្នាក់ត្រូវគិតគូរដល់សេចក្តីលំអិតនៃបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធលើបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃប្រធានបទខាងក្រោម:
  - ក. សារពាង្គកាយទទួលយក ឬ សារពាង្គកាយមេ : បុគ្គលិកលក្ខណៈជីវសាស្ត្រនៃសារពាង្គកាយទទួលយក ឬសារពាង្គកាយមេ រួមមានព័ត៌មានស្តីពីស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជអំបូរ ឈ្មោះធម្មតា ដើមកំណើត ប្រភពដើមកំណើត និង មជ្ឈមណ្ឌលសេនេទិចចម្រុះ បើដឹង និង ការពិពណ៌នាពីផែនដំរកដែលសារពាង្គកាយនោះ អាចជំនះឬបង្កើតកូនចៅបាន ។
  - ខ. សារពាង្គកាយផ្តល់អោយមួយ ឬ ច្រើន : ស្ថានភាពនៃការកំណត់ពូជអំបូរ និងឈ្មោះធម្មតា ប្រភព និងបុគ្គលិកលក្ខណៈជីវសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធ នៃសារពាង្គកាយផ្តល់អោយ ។
  - គ. ភ្នាក់ងារចម្លងរោគ (Vector) : បុគ្គលិកលក្ខណៈនៃភ្នាក់ងារចម្លងរោគ រួមទាំងភិក្ខុភាគរបស់វាប្រភព ដើមកំណើត និងទំហំនៃផែនដំរក ប្រសិនបើកើតមាន ។
  - ឃ. ការបញ្ចូល ឬ/និងបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃការផ្លាស់ប្តូរ : បុគ្គលិកលក្ខណៈសេនេទិចនៃអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ីតដែលត្រូវបានបញ្ចូល ឬ/ និងតួនាទីដែលបានបញ្ជាក់ និងបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃការផ្លាស់ប្តូរដែលត្រូវបានបង្ហាញ ។
  - ង. សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ : លក្ខណៈសំគាល់នៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ព្រមទាំងភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រនៃសារពាង្គកាយទទួលយក ឬសារពាង្គកាយមេ ។
  - ច. ការរុករក និងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ : វិធីសាស្ត្រនៃការរុករក និងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ និងភាពខុសគ្នារវាងបុគ្គលិកលក្ខណៈជីវសាស្ត្រនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ និង សារពាង្គកាយទទួលយកទាំងនោះ ឬ សារពាង្គកាយមេ ។
  - ឆ. ព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ដោយចេតនា : ព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ រួមមានការប្រើប្រាស់ថ្មី ឬការប្រើប្រាស់ដែលត្រូវផ្លាស់ប្តូរ ប្រៀបធៀបទៅនឹងសារពាង្គកាយទទួលយក ឬ សារពាង្គកាយមេ ។
  - ជ. បរិស្ថានដែលទទួលយក: ព័ត៌មានស្តីពីបុគ្គលិកលក្ខណៈទីតាំងភូមិសាស្ត្រ អាកាសធាតុ និងអេកូឡូស៊ី រួមបញ្ចូលព័ត៌មានដែលទាក់ទងនៅលើជីវៈចម្រុះ និងប្រភពដើមកំណើតនៃបរិស្ថានដែលទំនងជាទទួលផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ។